

Expunere de motive

Statele foste comuniste din Europa centrală și de sud-est au adoptat și transpus în practică, încă de la începutul anilor '90, o legislație reparatorie pentru persoanele care, din motive politice, religioase, de rasă sau origine, au fost persecutate în timpul regimurilor totalitare (nazist sau comunist).

Categoriile care beneficiază de prevederile acestor legi sunt, cu diferențele specifice:

- deținuți sau prizonieri politici;
- arestați ilegal;
- internați în lagăre de concentrare, tabere de muncă, ghetouri;
- persoane cărora li s-a impus domiciliu obligatoriu;
- persoane plecate în exil din motive politice sau religioase;
- soții supraviețuitori sau urmașii celor decedați în detenție din motive politice, religioase, de naționalitate;
- persoanele care au dobândit un handicap sau incapacitate de muncă, urmare a detenției, arestărilor, deportărilor;
- opozanții fostelor regimuri comuniste, internați din acest motiv în instituții psihiatrice.

Măsurile reparatorii sunt prevăzute fie în legi speciale pentru persoanele persecutate politic de regimul comunist (Albania, Bulgaria, Estonia, Slovacia), pentru cei care au activat în mișcările de rezistență (Cehia, Lituania, Letonia) sau/și în legislație referitoare la pensiile de stat/prevederi speciale ale legii pensiilor (Cehia, Lituania). Pe aceeași linie se înscriu legile care prevăd restituirea proprietăților sau compensații financiare pentru proprietățile luate abuziv de regimul comunist (Bulgaria, Albania, Ungaria).

Formele de compensare cuprind, în majoritatea statelor:

- sume compensatorii;
- sume compensatorii pentru soții supraviețuitori sau urmașii celor decedați ca urmare a persecuțiilor regimului comunist;
- salarii compensatorii;
- pensii speciale, pensii suplimentare, pensii de invaliditate sau handicap;
- privilegii și beneficii: reduceri la transportul cu mijloacele publice, naval, feroviar; intrare liberă la manifestări artistice, culturale; deducerea taxelor pentru îngrijiri medicale.
- retrocedarea proprietăților luate abuziv de către regimul comunist sau compensarea valorii acestora în bani¹.

În prezent, statul român acordă o serie de drepturi persoanelor persecutate din motive politice prin Decretul-Lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de

¹ <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.dosar?par1=&par2=11414>, p. 2

dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, precum și celor cărora li s-a recunoscut calitatea de luptător în rezistența anticomunistă în condițiile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 214/1999 privind acordarea calității de luptător în rezistența anticomunistă persoanelor condamnate pentru infracțiuni săvârșite din motive politice, precum și persoanelor împotriva cărora au fost dispuse, din motive politice, măsuri administrative abuzive, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 568/2001, cu modificările și completările ulterioare.

Asociația Foștilor Deținuți Politici din România (AFDPR) reprezintă organizația cea mai reprezentativă în raport cu obiectul de reglementare al acestei propuneri.

Conform actelor normative în vigoare, pe lângă o serie de drepturi (scutirea de plată a impozitelor și taxelor locale, asistență medicală și medicamente gratuite, transport local gratuit, 12 călătorii gratuite anual pe calea ferată etc.), soțiile urmașe primesc o indemnizație lunară de 200 RON, iar pentru foștii deținuți politici/deportați, indemnizația se calculează în funcție de perioada petrecută în detenție astfel: 200 RON/anul de detenție/deportare/prizonierat și 100/RON pentru fiecare an de internare abuzivă în spitalele de psihiatrie sau de domiciliu obligatoriu.

Făcând o scurtă și rece analiză statistică pe ultimii cinci ani a numărului beneficiarilor acestui decret-lege putem observa o **scădere cu 14%**, și anume: **în 2009 erau 63.259**, în 2010 erau 62.178, în 2011 erau 58.973, în 2012 erau 55.901, iar **în 2013 mai erau 54.378 persoane**. (conform unei statistici a Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice – iunie 2013). Dar Timpul nu iartă, iar din datele furnizate de AFDPR rezultă că la ora actuală că sunt trei categorii de beneficiari , și anume aproximativ 30.000 - soți urmași/soții urmașe, 20.000 - foști deportați și 3000 - foști deținuți politici.

Menționăm, totodată, că media lunară a indemnizației este astăzi de 440 RON.

Având în vedere că persoanele care au avut condamnări mari (de peste 10 ani) au decedat între timp, majoritatea beneficiarilor indemnizației au condamnări între 3 ani și 3 ani și 6 luni, astfel încât **o dublare a cuantumului** indemnizației nu ar împovăra bugetul public.

Totodată, considerăm că, având în vedere vârsta înaintată a beneficiarilor acestei decret-lege trebuie abrogat alineatul 3 al articolului 4, întrucât conform acestuia indexările se fac prin hotărâre de guvern, ori prin adoptarea unei astfel de măsuri legislative va fi probabil ultimul semn de grațitudine al statului român.

Din punctul de vedere al sursei de finanțare a acestui minim efort bugetar, considerăm că o mai judicioasă alocare a fondurilor privind

ajutoarelor sociale se va putea acoperi, în mod onorabil, din bugetul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice .

Măsurile reparatorii cu caracter pecuniar acordate prin actul normativ mai sus-menționat sunt insuficiente în raport cu suferința deosebită prin care au trecut victimele directe ale dictaturii comuniste, precum și în raport cu evoluția prețurilor și tarifelor în viața de zi cu zi.

În toate cazurile, beneficiarii acestor legi care au făcut obiectul persecuțiilor regimului totalitar comunist, sunt persoane în vârstă ale căror venituri sunt foarte mici în raport cu suferințele îndurate.

Afirmarea explicită a statului democratic de a acorda reparații persoanelor care au suferit un prejudiciu moral în timpul dictaturii comuniste trebuie să fie o preocupare constantă, având în vedere numărul foarte mic al supraviețuitorilor (mai puțin de 23.000 de persoane).

Modificarea cadrului legislativ referitor la acordarea reparațiilor materiale cuvenite victimelor totalitarismului comunist reprezintă un act de dreptate destinat celor care au avut curajul să se opună regimului opresiv și au încercat să își exercite drepturile fundamentale.

Condamnarea formală a regimului comunist trebuie depășită, iar acordarea de reparații materiale pentru prejudiciul moral suferit reprezintă o dovadă în acest sens.

Reparațiile materiale acordate de statul român semnifică și o recunoaștere a eroismului, demnității și curajului patriotic de care au dat dovadă cei care s-au opus dictaturii comuniste.

Foștii deținuți politici sunt martorii direcți ai tragediei națiunii române în timpul comunismului, iar compasiunea și prețuirea semenilor pentru suferințele îndurate trebuie să ia inclusiv forma unor reparații materiale.

Acordarea de indemnizații compensatorii ultimilor martori ai temnițelor comuniste, foștilor deținuți politici, care și-au văzut destinele ruinate de abuzurile comunismului, reprezintă totodată o recunoaștere publică a tragediei prin care au trecut, iar dublarea cuantumului acestui drept nu generează o împovărare a bugetului.

Fiind convinși că toate formațiunile politice din Parlamentul României vor susține această inițiativă, vă propunem spre dezbatere și aprobare această propunere legislativă.

Inițiatori,

Senator PNL Crin ANTONESCU

Senator PNL Puiu HAȘOTTI

Deputat PNL George SCUTARU



**Tabel cu susținătorii
propunerii legislative pentru modificarea și completarea
Decretului-Lege nr.118/1990 privind acordarea unor drepturi
persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu
începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori
constituite în prizonieri**

NR. Crt.	Nume/ prenume	Semnătura
1	NICULESCU THEODOR - CĂTĂLIN, DEP. PNL	
2	NICOARĂ ROMEO	
3	ROMAN Petre	
4	TĂMAȘIAN ION	
5	MIRCEA CAZAN	
6	OROS HECHITA ADRIAN	
7	CARMEN HĂRĂU	
8	Delha Dolha	
9	Poșdan Pîmpău	
10	CRISTINA POCORA	
11	Stelian Dolha	
12	MUGUR COZMANCIUC	
13	Grigel Sturba	
14	DOLHA STELIAN	
15	Boimaru Stefan	